Äyskoski urheilukalastajan silmin – miten koskea voisi kehittää?

Teemu Hiltunen, Lohimaa Fishing Services (Iktyonomi, kalastusopas & yrittäjä)

Taimenseminaari Lohimaa 25.08.2017

Äyskoski

* Rautalamminreitin koski, joka on/oli järvivaeltavan taimenen tärkeä lisääntymiskoski (n. 1km)
* Suosittu urheilukalastuskohde , lähinnä perhokalastajia 12-vavan kiintiöineen ja vastuullisine sääntöineen
* Kävijämäärä vaihtelee (n. 700-900 lupaa vuodet 2010-2012) kalaston elinvoimaisuuden mukaan→ jos kalaa koskessa, kalastajiakin on
* Kävijämäärä puolittunut nykyisellään aiempaan verrattuna (vuodet 2014-2017)
* 2017 saalispalautteen perusteella kalaa tullut kohtalaisesti ja ehjä eväisiä taimenia ollut enemmän aiempiin vuosiin verrattuna ja kaloja saatu mukavasti → kosken suosio tulee nousemaan ja kalasto hiljalleen elpyy?
* Lupahinta 69€/75€ (vklp) ja lupa+majoitus 119€/129€→ hinta pysynyt vuodesta 2010 samana
* Kalastukselle haettu jatkoaikaa, syysrauhoitusta siirretty myöhemmäksi → 1.9 alkaen kalastuksen kohdelaji on harjus (vuodet 2016 & 2017)

Otteita kalastussäännöistä:

* ”Äyskoskella harjoitetaan pyydystä ja päästä kalastusta ja se tarkoittaa että kaikki taimenet ja harjukset on päästettävä vahingoittumattomina takaisin veteen.”
* ” Käsittele aina vapautettavaa kalaa märin käsin ja jos suinkin mahdollista, vältä kalaan koskemista! Nopea kuvaus on sallittu mutta aivan kaikista kaloista ei kuvia välttämättä kannata lähteä ottamaan. Varsinkin pienten kalojen kohdalla nopea irrotus on ainut oikea tapa toimia.”
* **” Perhokalastus on sallittua vain yksihaaraisilla ja väkäsettömillä koukuilla! ”**
* ” Kahluukielto on voimassa toukokuun viimeiseen päivään saakka perhokalastusalueella ja sitä pitää noudattaa tinkimättä. Me kaikki haluamme antaa luonnonkudusta syntyneille taimenlapsille mahdollisimman hyvän elämän alun Äyskoskessa.”

Kalastuksesta

* Kalastus ollut mahdollista läpi vuoden tähän asti, rauhoitus on tulossa
* Kahluukiellot huomioitu: voimassa Toukokuun loppuun sekä syksyllä alkaen 1.9 merkatuilla paikoilla
* Parhaat ajat kalastaa:

- Huhtikuun alkupuoli (sumukorento, february red stonefly)

-Erityisen hyvää perhokalastusta: Streamerkalastus toukokuun puoliväli – kesäkuun puoliväli (isoja taimenia)

-Pintaperhokalastus kesä-heinäkuussa (vesiperhosia, caddis)

-Harjuksen kalastus syksyllä pienillä perhoilla

Esimerkki saalispalautteesta 2013

Kalastajat palauttavat saalisraportin saaliista jokaisesta kalastuspäivästä. Jos ei lappua palauteta, tulkitaan se, ettei kalaa ole tullut. (vaikka aina palautus on pakollinen)

TAIMENIA	40-45 cm	46-50 cm	51-55 cm	56-60 cm	61-65 cm	65+ cm	70+ cm	Yht.
	326	131	150	60	13	12	8	700

Kalalaji	Kaloja yhteensä	Kaloja/lupa
Taimen	700	4,3
Harjus	119	0,7
Yht.	819	5,1

Yli 30 cm Harjuksia	119
Saalispalautteita	161

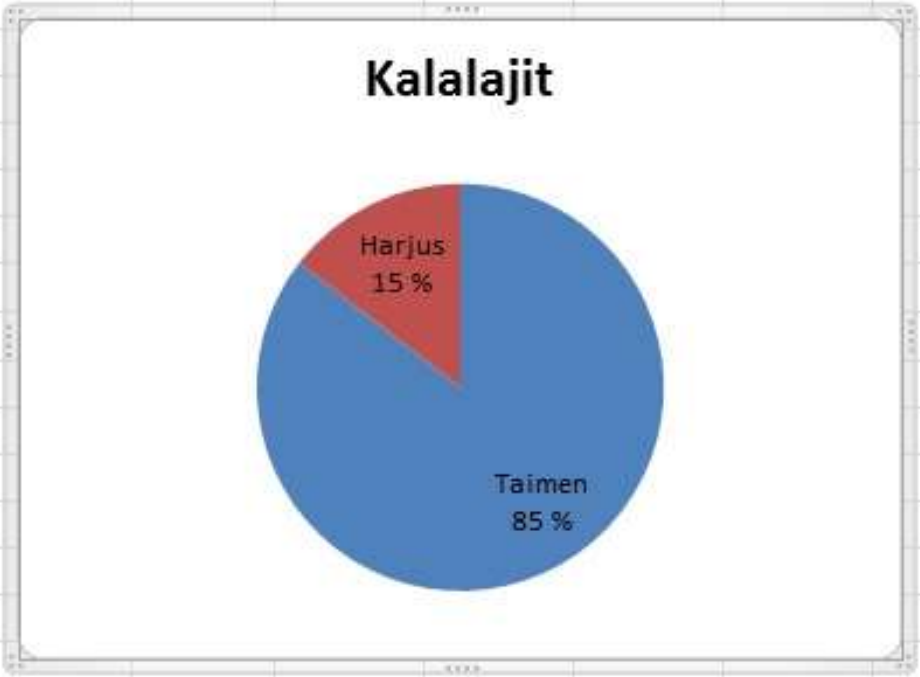

Saalispalaute

Päivämäärä _____

Kalastajan nimi _____

Osoite _____

Puhelin _____

Saalispalautteeseen tulee merkitä **erikseen** kaikki yli 40 cm taimenet ja yli 30 cm harjukset. Palauttamalla saalispalautteen **sähköpostilla** sales@lohimaa.fi osallistut kahden kalastus-vuorokauden arvontaan!

Kalalaji	Pituus	Rasvaevä leikattu	Muuta (esim. perho)

Vuoden 2012 sähkökoekalastuksen tulokset (korjatuilla tiheysarvoilla, Konneveden kalantutkimus ry 2012)

Alue	Ala	Taimen 0+		Taimen 1+		Made		Kivennuoliainen		Ahven		Kivisimppu		Kaikki	
	m^2	kpl	kpl/100 m^2	kpl	kpl/100 m^2	kpl	kpl/100 m^2	kpl	kpl/100 m^2	kpl	kpl/100 m^2	kpl	kpl/100 m^2	kpl	kpl/100 m^2
Alue 1	162	2	2,2	2	3,1	1	1,2	1	1,2	0	0,0	17	21,0	23	28,8
Alue 2	138	10	8,0	2	1,8	3	2,5	0	0,0	0	0,0	20	16,6	35	28,9
Alue 3	156	4	4,7	2	3,2	3	3,8	0	0,0	4	5,1	15	19,2	28	36,1
Alue 4	90	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,2	10	22,2	11	24,4
Alue 5	193	1	0,9	9	11,7	0	0,0	1	1,0	0	0,0	24	24,9	35	38,5
Alue 6	140	3	3,9	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	22	31,4	26	36,8
Yhteensä	**879**	**20**	**3,3**	**15**	**4,0**	**8**	**1,5**	**2**	**0,5**	**5**	**1,1**	**108**	**22,6**	**158**	**33,1**

”Turo kokeilu” ja vuoden 2016 syksyn sähkökoekalastukset

TAIMEN (Rasvaevä : + = ehjä, - = leikattu)				
mm	g	EVÄ	MERKKI	MUUTA
"Turoton 1"				
94		-		
102		-		
"Turoton 2"				
107		+		
"Turoton 3"				
97		-		
103		-		
97		-		

TAIMEN (Rasvaevä : + = ehjä, - = leikattu)				
mm	g	EVÄ	MERKKI	MUUTA
"Turollinen 1"				
91		-		
95		-		
80		-		
85		-		
96		-		
"Turollinen 2"				
94		-		
91		-		
90		-		
84		-		
218		-		
"Turollinen 3"				
104		+		
92		+		
107		-		
85		+		
90		-		

Haasteita Äyskoskeen liittyen

* 2011 / 2014 kesät olivat joka puolella kuumia, ja koski meni kiinni kalastukselta (2014)
* Pintavesi 22/23-°C vuonna 2014→kaloja löytyi kuolleena pitkin koskea, jonka jälkeen koski kiinni..
* Kautta linjain poikastiheydet ovat olleet alhaisia (pl. vuosien 1989-1990 emotaimen kokeilut) , vaikka joinakin vuosina isoja kaloja saatu erittäin hyvin saalispalautteiden perusteella (2011-2013)
* Kutevien emotaimenten määrä erittäin alhainen (koko reitillä) ja kutupesät yleensä 1-2 metriä pitkiä…
* Pintakivetön veneväylä, joka nykyisellään aivan turha → pitäisi kunnostaa, kivetä ja soraistaa
* Koski on perhokalastukseen soveltuva ja profiili ”Suomen parhaita”, mutta isot kalastettavat yksilöt nykyisellään vähissä

Nykyiset hoitotoimenpiteet

Ovatko taimenkannat vielä palautettavissa ja mikä on eri toimijoiden rooli mahdollisessa elvytystyössä?

* Kalaistutuksia on ollut vähän parin viime vuoden aikana → silti syksyisin lisätty soraa ja kaadettu turoja kunnostustalkoilla ja osakaskunnat ovat istuttaneet vuosittain taimenia
* 2-vuotiaita taimenia 7.7.2017 koskeen 424kpl, keskipaino 160,6g / keskipituus 252mm
* 2017 koskeen myös 1-vuotiaita n. 4000kpl
* Vuodelle 2018 käytettävissä n. **1755€**, joka kerätty ”Pelastetaan Äyskoski”- teemalla taimenen kavereilta (yksityiset + pari yritystä, yhteensä n. 20 tahoa)
* Vuodelle **2018** 1- ja 2-vuotiaita taimenia ja **2019 mätiä täsmänä hyville poikasalueille,** kuten turoille ja tulevien kantokasojen alueille

Tutkimuksia ja huomioita

* **Sähkökoekalastettu 2016 syksyllä → vähän poikasia**
* Turot, kivikot ja puu-aines antavat suojaa (muuten paljas koski) → lisättävä koskeen poikasten suojaksi ja viihtyvyyden parantamiseksi
* Säännölliset istutukset jatkuttava → kun poikasia riittävästi koskessa, istutusajankohta smolttivaiheeseen huhti-toukokuulle→ tarve selvitettävä uudelleen sähkökoekalastuksella
* Rasvaevällisten kalojen määrä saalisraporteissa kasvussa kuuman kesän 2014 jälkeen (vuoden 2017 saalispalautteiden perusteella tullut hyvin vuosiin 2014 & 2015 verrattuna, jolloin kalastajiakin kävi vähemmän)

Mitä perhokalastaja tarvitsee ja hakee Lohimaasta?

* Laadukas kalastus kaikkein tärkein asia!
* Majoituskapasiteetti riittää niin isoille ryhmille kuin yksittäisille kävijöillekin: mökit, loggit, hotellihuoneet, huoneistot, karavaanialue
* Perhokalastajat suosivat taimenpitoisia koskia, joista mahdollisuus saada isoja, evällisiä yksilöitä → yli 60cm
* Vastuullisten kalastussääntöjen paikoille kysyntää (esimerkiksi Konneveden kosket myyty kesäisin loppuun)
* Lukuisia yli 70cm taimenia myös saatu→ jos isoa kalaa koskessa varauskirja täyttyy nopeasti

Mitä voisimme tehdä Äyskoskessa, jotta kalasto saadaan voimaan paremmin?

* Pienpoikasia koskeen ja myöhemmin pelkästään mätiä kohdennetusti poikasalueille
* Rahoituksen saaminen & hakeminen & kerääminen keskeistä kosken kalaston elinvoimaisuuden säilyttämisen kannalta
* Jälkikunnostus olisi paikallaanÄyskoskeen→ poikasalueet keskiössä uudessa hankkeessa (kunnostussuunnitelma, kivikot, sorat, turot ja kannot poikasille, mäti-istutus, seuranta jne.)

Onko triploiditaimenille tilaa Äyskoskessa?

* Kalastajia ja kalakantaa molempia ajateltava

→ olisiko pyyntikokoisten triploiditaimenten istuttaminen koskeen mahdollista?

* Eivät juurikaan häiritse kosken luontaista taimenta, nopeasti kasvavia → parempi vaihtoehto kuin kirjolohi, yleisesti?
* Turvattaisiinko kunnostuksilla ja istutustoimenpiteillä luontainen kierto? → kalastus kohdistettaisiin enemmän niihin kaloihin, jotka eivät ole uhanalaisia ja suojeltuja

Suuret yksilöt

* Kalastusmatkailuyrittäjät hyötyvät
* Kalastus ei kohdistuisi suoraan niihin yksilöihin, joita koskessa tarvitaan ja jotka ovat rauhoitettuja
* Voiko triploidien istuttaminen aiheuttaa ongelmia?
* ”Luontainen tuottavuus ja lisääntyminen voi jopa nousta istutusperäisen taimenen vähentämisellä, jos elinolosuhteet ovat kunnossa poikasille ja mädille”→olisiko triploideilla sijaa luontaisten taimenten seassa?

KESKUSTELUA AIHEESTA,
KIITOS!
www.lohimaa.fi

"While supportive breeding using native broodstock is successful in reducing genetic changes in a wild population, it should only be undertaken where there is a clearly identifiable bottleneck or problem involved in the natural recruitment process.

Before ***supportive breeding is undertaken, fishery managers must first establish why stock levels are too low in the first place and attempt to reverse these effects. Often this will be because of deterioration in habitat and pollution."***

-Published by: Environment Agency, Rio House, Waterside Drive, Aztec West, Almondsbury, Bristol, BS32 4UD, 1st November 2007